॥ सत्यम् शिवम् सुन्दरम् ॥

MAHUDHA KELAVANI MANDAL

MAHUDHA-387 335 Dist. Kheda (Gujarat) INDIA. PH : (0268) 2572551

Email:kelavanimandal@gmail.com

PAN No. : AAAAM0596L • TAN No. : BRDM0549C
01 - Sub clause (i) of clause (ac) of
sub - section (1) of section 12A 24-09-2021

Trust Reg. No. F/10-Kheda 9-1-1953
Society Reg. No. 1249 Estd Dt. 1-9-1943
(Regd. Under Bombay Public Trust Act xxxix 1950)

Ref. No. :

Date : 11/05/2026

તબક્કો-૨ - મુખ્ય પરીક્ષા :-હેડ ક્લાર્ક

પ્રથમ તબક્કાની પરીક્ષા બાદ સામાન્ય વહીવટી વિભાગના તા. ૧૮/૦૫/૨૦૨૩ ના જાહેરનામા મુજબ ગ્રુપ-A માટે વર્ણાત્મક સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા લેવામાં આવશે.

ગ્રુપ-A માટે મુખ્ય પરીક્ષા અંગેની વિગતો આ સાથે સામેલ Appendix-G મુજબ તથા પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ કોલેજની વેબ સાઇટ ઉપર મુકવામાં આવેલ છે.

Appendix-G

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક	વિષય	ગુણ	સમય
૧	ગુજરાતી ભાષા કૌશલ	૧૦૦	૩ કલાક
૨	અંગ્રેજી ભાષા કૌશલ	૧૦૦	૩ કલાક
૩	સામાન્ય અભ્યાસ	૧૫૦	૩ કલાક
	કુલ ગુણ	૩૫૦	

નોંધ:

૧. ગુજરાતી પ્રશ્નપત્રનું ધોરણ, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડના બારમાં ધોરણના ગુજરાતી વિષયો (ઉચ્ચતરકક્ષા)ને સમકક્ષ રહેશે.

૨. અંગ્રેજી પ્રશ્નપત્રનું ધોરણ, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડના બારમાં (૧૨-માં) ધોરણના અંગ્રેજી વિષયો (ઉચ્ચતર કક્ષા)ને સમકક્ષ રહેશે.

૩. સામાન્ય અભ્યાસના પ્રશ્નપત્રો માટેના અભ્યાસક્રમની વિષય-સૂચિ, પરિશિષ્ટ ઝ-માં નિર્દિષ્ટ કર્યા પ્રમાણેની રહેશે.

૪. દરેક પ્રશ્નપત્ર માટેનો વિગતવાર અભ્યાસક્રમ, મંડળ અથવા સરકાર ઠરાવે અને જાહેર કરે તે પ્રમાણેનો રહેશે.

૫. મુખ્ય પરીક્ષા માટેના પ્રશ્નપત્રો વર્ણનાત્મક પ્રકારના રહેશે.

૬. અશક્ત(દિવ્યાંગ) વર્ગના હોય તેવા ઉમેદવારોને, પ્રશ્નપત્રના દરેક કલાક માટે કલાક દીઠ વીસ મિનિટનો લાગુ પડતો હોય તેટલો વધારાનો સમય આપી શકાશે.

૭. પરીક્ષા સમયની ૬૦ મીનીટ પહેલા દરેક ઉમેદવારે પરીક્ષા સ્થળ ઉપર હાજર રહેવુ.

મહુધા કેળવણી મંડળ જી. ખેડા ગુજરાત મહુધા - ૩૮૭૩૩૫

પ્રમુખશ્રી
મહુધા કેળવણી મંડળ
મહુધા--૩૮૭૩૩૫

મહુધા કેળવણી મંડળ
જી. ખેડા
ગુજરાત
મહુધા - ૩૮૭૩૩૫

પરિશિષ્ટ - ઝ

મુખ્ય પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ (ગ્રુપ-એ માટે વર્ણનાત્મક પરીક્ષા)

પ્રશ્નપત્ર ૧	ગુજરાતી (મુખ્ય પરીક્ષા)	(વર્ણનાત્મક)
ગુણ-૧૦૦	માધ્યમ-ગુજરાતી	સમય-૩ કલાક

અનુક્રમાંક	અભ્યાસક્રમની વિગત	ફાળવેલ ગુણ
૧.	નિબંધ : ત્રણ પૈકી કોઇપણ એક (આશરે ૨૫૦ થી ૩૦૦ શબ્દોમાં) (વર્ણનાત્મક/વિશ્લેષણાત્મક/ચિંતનાત્મક/સાંપ્રત સમસ્યા પર આધારિત)	૧૫
૨.	વિચાર-વિસ્તાર (બે પૈકી કોઇપણ એક): કાવ્યપંક્તિઓ કે ગદ્યસૂક્તિનો વિચાર-વિસ્તાર (આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં)	૧૦
૩.	સંક્ષેપીકરણ : આપેલા ગદ્યખંડમાંથી આશરે ૧/૩ ભાગમાં તમારા શબ્દોનો સંક્ષેપ.	૧૦
૪.	ગદ્યસમીક્ષા : આપેલા ગદ્યખંડના આધારે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો.	૧૦
૫.	પ્રચાર માધ્યમો માટે નિવેદનો તૈયાર કરવા (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં).	૧૦
૬.	પત્રલેખન (અભિનંદન/શુભેચ્છા/વિનંતી/ફરિયાદ વગેરે) (આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં).	૫
૭.	ચર્ચાપત્ર (આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં) (વર્તમાનપત્રમાં પ્રજાના પ્રશ્નો/સાંપ્રત સમસ્યાઓ/વ્યક્તિગત અભિપ્રાય રજૂ કરતુ ચર્ચાપત્ર).	૧૦
૮.	અહેવાલલેખન (આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં).	૧૦
૯.	ભાષાંતર : અંગ્રેજીમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ.	૧૦
૧૦.	ગુજરાતી વ્યાકરણ સૂચવ્યા મુજબ જવાબ લખો (આ પ્રશ્નોમાં આંતરિક વિકલ્પો રહેશે નહિ.): ૧) રૂઢિપ્રયોગોના અર્થ અને તેનો વાક્યપ્રયોગ ૨) કહેવતોનો અર્થ ૩) સમાસનો વિગ્રહ કરી તેની ઓળખ ૪) છંદ ઓળખાવો ૫) અલંકાર ઓળખાવો ૬) શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ ૭) જોડણી શુદ્ધિ ૮) લેખન શુદ્ધિ/ભાષા શુદ્ધિ ૯) સંધિ - જોડો કે છોડો ૧૦) વાક્ય રચનાના અંગો/વાક્યના પ્રકાર/વાક્ય પરિવર્તન	૧૦
	કુલ	૧૦૦

પ્રશ્નપત્ર ૨	અંગ્રેજી (મુખ્ય પરીક્ષા)	(વર્ણનાત્મક)
ગુણ-૧૦૦	માધ્યમ-અંગ્રેજી	સમય-૩ કલાક

અનુક્રમાંક	પ્રશ્નના પ્રકાર	ફાળવેલ ગુણ
૧.	નિબંધ : (ઓછામાં ઓછા ૨૫૦ શબ્દો અને વધુમાં વધુ ૩૦૦ શબ્દોમાં) પાંચ વિષયોની યાદીમાંથી કોઈપણ એક વિષય પસંદ કરો. (વર્ણનાત્મક/વિશ્લેષણાત્મક/ચિંતનાત્મક/સાંપ્રત સમસ્યા પર આધારિત)	૧૫
૨.	પત્રલેખન (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં) : કોઇ મુદ્દા પર કોઇ વ્યક્તિનો અભિપ્રાય અભિવ્યક્ત કરતો એક ઔપચારિક પત્ર. મુદ્દા દૈનિક કચેરી બાબતો/ કચેરીમાં ઊભી થયેલી કોઇ સમસ્યા/ ઉપરી અધિકારી દ્વારા શોધાયેલા ઉકેલના સમર્થનમાં અભિપ્રાય/ તાજેતરની ઘટના સંબંધિત મુદ્દા-વગેરે સંબંધિત હોઇ શકે છે.	૧૦
૩.	અહેવાલલેખન (આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં) : કચેરી કામગીરી/ કાર્યક્રમ/ ફીલ્ડ ટ્રિપ (ક્ષેત્રીય મુલાકાત)/ સરવે પર આધારિત એક અહેવાલ.	૧૦
૪.	દૃશ્ય (વિઝ્યુઅલ) માહિતી પર લેખન (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં) : ગ્રાફ/આકૃતિ/ફ્લો ચાર્ટ/ટેબલ ઓફ કમ્પેરિઝન/સાદી આંકડાકીય માહિતી-વગેરે પર આધારિત એક અહેવાલ.	૧૦
૫.	ઔપચારિક પ્રવચન (નિવેદન) (આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં) : ઔપચારિક કામગીરીમાં વાંચવાનું થતું હોય તેવું પ્રવચન. તે કોઇ ઉદ્દઘાટન પ્રવચન, કોઈ શૈક્ષણિક સેમિનાર/ કોન્ફરન્સ (પરિષદ), કોઇ મહત્વનો ઔપચારિક પ્રસંગ-વગેરે હોઈ શકે.	૫
૬.	સંક્ષેપલેખન : ૩૦૦ શબ્દોના ગદ્યખંડમાંથી આશરે ૧૦૦ શબ્દોમાં સંક્ષેપલેખન.	૧૦*૨=૨૦
૭.	ગદ્યસમીક્ષા : (ગદ્ય) વાંચન માટે આશરે ૨૫૦ શબ્દોનો ગદ્યખંડ આપવામાં આવશે જેની નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપવાના રહેશે.	૧૦
૮.	અંગ્રેજી વ્યાકરણ :	૧૦
	ક. કાળ (Tenses)	
	ખ. વૉઇસ	
	ગ. નેરેશન (ડાયરેક્ટ-ઈનડાયરેક્ટ)	
	ઘ. વાક્ય પરિવર્તન	
	ચ. આર્ટિકલ્સ અને ડિટર્મિનર્સ-નો ઉપયોગ	
	છ. સર્વનામોનો ઉપયોગ	
	જ. શબ્દસમૂહો (ફ્રેઝલ વર્બ્સ)નો ઉપયોગ	
	ઝ. રૂઢિપ્રયોગોનો ઉપયોગ	
	ટ. વહીવટી શબ્દભંડોળ	
	ઠ. સમાનાર્થી/વિરોધી	
	ડ. શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ	
	ઢ. કોહીસિવ ડિવાઇસીસ/કનેક્ટિવ્સ/લિંકર્સ (સંયોજકો)	
	ત. ઉપસર્ગો (અફિક્સીસ)	
	થ. હોમોનિમ્સ/હોમોફોન્સ (સમુચ્ચયો)-જેવા ગૂંચવાળો કરતા હોય તેવા શબ્દો	
૯.	ભાષાંતર : (આશરે ૧૫૦ શબ્દોના) ટૂંકા ગદ્યખંડનું ગુજરાતી અથવા અંગ્રેજીમાંથી ભાષાંતર.	૧૦
	કુલ	૧૦૦

મહુધા કેળવણી મંડળ
ઠા. મહુધા
ગુજરાત
મહુધા - ૩૮૭૩૩૫

પ્રશ્નપત્ર ૩	સામાન્ય અભ્યાસ (મુખ્ય પરીક્ષા)	(વર્ણનાત્મક)
ગુણ ૧૫૦	માધ્યમ- ગુજરાતી	સમય-૩ કલાક

(ક) ભારતનો ઈતિહાસ

૧. સિંધુ ખીણની સભ્યતા: લાક્ષણિકતાઓ, સ્થળો, સમાજ, સાંસ્કૃતિક ઈતિહાસ, કળા અને ધર્મ. સિંધુ ખીણની સભ્યતા અને ગુજરાતનો વૈદિક યુગ- જૈન ધર્મ અને બૌદ્ધ ધર્મ. નંદ વંશ

૨. મૌર્ય અને ગુપ્ત સામ્રાજ્ય.

૩. વિજયનગર વંશ અને દક્ષિણ ભારતના મહત્વના વંશો.

૪. ગુજરાતના મુખ્ય રાજવંશો- તેમના વહીવટી તંત્ર, કળા, સ્થાપત્ય, સાહિત્ય, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી.

૫. શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ: તક્ષશિલા, નાલંદા અને વલભી.

૬. ભારતમાં યુરોપિયનોનું આગમન, ભારતમાં બ્રિટિશ સામ્રાજ્યનું સ્થાપન અને વિસ્તરણ સન ૧૭૫૭થી સન ૧૮૫૬. જમીન મહેસૂલ પદ્ધતિ, કાયમી જમાબંધી, રૈયતવારી અને મહાલવારી. શિક્ષણ પદ્ધતિ.

૭. ભારતનો ૧૮૫૭નો સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ: ૧૯મી સદીમાં ભારત અને ગુજરાતમાં ધાર્મિક અને સામાજિક સુધારા આંદોલનો. ભારતમાં રાષ્ટ્રવાદના ઉદય માટે જવાબદાર પરિબળો, ભારતીય રાષ્ટ્રીય કોંગ્રેસ.

૮. રાષ્ટ્રીય ફલક પર મહાત્મા ગાંધીનો ઉદય અને તેમના વિચાર, સિદ્ધાંતો અને જીવન-દર્શનનો ભારતના રાજકીય, સામાજિક, આર્થિક, ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક જીવન પર પ્રભાવ.

૯. સ્વતંત્રતા ચળવળ અને સ્વાતંત્ર્યોત્તર એકીકરણમાં સરદાર પટેલની ભૂમિકા.

૧૦. ભારત અને વિદેશમાં ભારતીય ક્રાંતિકારીઓ, આઝાદ હિંદ ફોજ અને સુભાષચંદ્ર બોઝ.

૧૧. આઝાદી પછીનું ભારત: દેશમાં રાજ્યોનું પુનર્ગઠન, મહાગુજરાત ચળવળ, મહત્વની ઘટનાઓ.

(ખ) સાંસ્કૃતિક વારસો

૧. પ્રાચીનથી કાળગ્રસ્ત સમય સુધીની ભારતીય સંસ્કૃતિની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ અને તેના કળાસ્વરૂપો, સાહિત્ય, શિલ્પ અને સ્થાપત્ય: ભારતીય સમાજની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ

૨. ભારતીય સિનેમા અને રંગભૂમિ તથા સમાજ પર તેનો પ્રભાવ.

૩. ગુજરાતની કળા અને હસ્તકલા.

૪. ગુજરાતી રંગભૂમિ.

૫. ગુજરાતની લોક સંસ્કૃતિ અને મૌખિક પરંપરા: તેનું મહત્વ, વિશેષતાઓ અને અસરો.

૬. ગુજરાતની તટવર્તી સંસ્કૃતિ અને આદિજાતી સંસ્કૃતિ.

(ગ) ભૂગોળ

૧. ગુજરાત અને ભારતના ભૌતિક લક્ષણો અને સંશાધનોનો અભ્યાસ: મુખ્ય ભૂમિ સ્વરૂપો, આબોહવા, જમીન, ખડકો, નદીઓ, જળાશયો, વનસ્પતિ સૃષ્ટિ, ખનીજો અને જળ સંશાધનો.

૨. આર્થિક ઈતિહાસ: પ્રાથમિક, ત્રીજો તબક્કો, ચોથો તબક્કો

૩. સામાજિક અને વસ્તી વિષયક ભૂગોળ.

૪. વિકાસ સંબંધિત અને પર્યાવરણલક્ષી મુદ્દાઓ, સાતત્યપૂર્ણ વિકાસ, વૈશ્વિકરણ: તેના સામાજિક અને આર્થિક પ્રભાવો, સ્માર્ટ સિટી અને ઉકેલો, કુદરતી આપત્તિ, કાર્બન ઉત્સર્જન, પ્રદૂષણ આપત્તિ વ્યવસ્થાપન, ક્લાઈમેટ ચેન્જ અને પર્યાવરણલક્ષી અધોગતિની સમસ્યા સામે વૈશ્વિક પ્રતિક્રિયા, મહત્વપૂર્ણ સંધી અને કરાર.

મહુધા કેળવણી મંડળ
ગુજરાત
મહુધા – ૩૮૭૩૩૫

(ઘ) વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી

૧. એકીકૃત વિજ્ઞાન, વધુ સારા માનવ જીવન માટે ટેકનોલોજી અને નવીનીકરણ, રોજબરોજના જીવનમાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી; વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં ભારતનું યોગદાન, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના અમલીકરણ અને ફેલાવા આડે આવતા પડકારો અને અવરોધો, રાષ્ટ્રનિર્માણમાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીની ભૂમિકા અને તક

૨. ઈન્ફોર્મેશન અને કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી (આઈસીટી) નું મહત્ત્વ, ફાયદા અને પડકારો, ઈ-ગવર્નન્સ અને ભારત સંબંધિત નીતિઓ, સાઈબરક્રાઈમ અને સાઈબર સિક્યોરિટી.

૩. ભારતના સ્પેસ પ્રોગ્રામ-ભૂતકાળ, વર્તમાન અને ભવિષ્ય. ભારતની ઉર્જા નીતિ અને પરમાણુ નીતિ. સૈન્ય સેવાઓમાં ટેકનોલોજીનું મહત્ત્વ, ફાયદા અને પડકારો.

૪. વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં ભારતીયોની સિદ્ધી. વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રમાં બૌદ્ધિક મિલકતના અધિકાર સંબંધિત બાબતો.

(ચ) મહત્ત્વની પ્રાદેશિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય ઘટનાઓ.

(છ) ભારતીય રાજ્ય વ્યવસ્થા અને સંવિધાન.

૧. ભારતનું સંવિધાન અને તેની મુખ્ય લાક્ષણિકતા.

૨. ભારતની કેન્દ્ર સરકાર અને રાજ્ય સરકારોના કાર્યો અને ફરજો.

૩. સમવાયતંત્રને લગતી બાબતો અને પડકારો-રાજ્યોમાં રાજ્યપાલની ભૂમિકા.

૪. કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારો (સંઘ યાદી, રાજ્ય યાદી અને સમવર્તી યાદી) વચ્ચે સત્તાની વહેંચણી, મુદ્દા અને પડકારો.

૫ મહત્ત્વના સંવૈધાનિક સુધારા.

૬. બંધારણીય સંસ્થાઓ અને તેમની ભૂમિકા.

૭. સંસદ અને રાજ્ય વિધાન મંડળ-માળખું, કાર્યો, પ્રસાશન, સત્તા અને ખાસ હકૂમતો અને સંબંધિત બાબતો.

૮. ભારતમાં ન્યાયતંત્ર-માળખું અને કાર્યો, કટોકટીને લગતી અગત્યની જોગવાઈઓ અને સંવૈધાનિક સુધારાઓ, અદાલતી સમીક્ષા, જાહેર અરજી.

(જ) જાહેર વહીવટ અને શાસન

૧. જાહેર વહીવટનો અર્થ, પ્રકાર અને તક. ભારતમાં ઉત્ક્રાંતિ, બ્રિટિશ શાસનનો વારસો.

૨. લોકશાહીમાં મુલકી સેવાની ભૂમિકા.

૩. સરકારી નીતિઓ અને મધ્યસ્થી, જુદાજુદા ક્ષેત્રોના વિકાસને સંબંધિત અમલીકરણના મુદ્દા અને સમસ્યાઓ.

૪. વિકાસ પ્રક્રિયા-નાગરીક સમાજની ભૂમિકા, બિન-સરકારી સંગઠનો અને અન્ય હિતધારકો, સ્ટેચ્યૂટરી (કાનૂની), નિયમનકારી અને જુદાજુદા અર્ધ-અદાલતી મંડળો.

૫. સારું શાસન અને ઈ-ગવર્નન્સ-શાસનમાં પારદર્શિતા, ઉત્તરદાયિત્વ અને સંવેદનશીલતા, અધિકાર-પત્ર, માહિતીનો અધિકાર, જાહેર સેવા અધિનિયમ અને આ સરવે, સામાજિક સંશોધનના સુચિતાર્થો તથા તેનું મહત્ત્વ.

૬. અધિકારને લગતી બાબતો (માનવ અધિકાર, મહિલા અધિકાર, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત આદિજાતિઓના અધિકારો, બાળકોના અધિકારો) વગેરે.

૭ અગત્યની આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓ, એજન્સીઓ, જુદાજુદા સંગઠનો અને તેના માળખાં.

(ઝ) જાહેર સેવામાં શિસ્ત.

૧ નીતિશાસ્ત્ર અને માનવ સંવાદ: સાર, નિર્ધારકો અને સુચિતાર્થ/ માનવ વ્યવહારો પર અસરો, પરિણામો: નીતિશાસ્ત્રના પરિમાણો, વ્યક્તિગત અને જાહેર સબંધોમાં નીતિશાસ્ત્ર, જાહેર સેવાઓમાં નીતિશાસ્ત્ર, સત્યનિષ્ઠા અને ઉત્તરદાયિત્વ- માહિતી અધિકાર અધિનિયમ, જાહેર સેવાઓ અધિનિયમ અને તેના સુચિતાર્થ.

૨. વલણ: મુળ તત્વો, કાર્યો, વિચારો અને વ્યવહાર પર તેની અસરો/ વ્યવહાર અને સંબંધો, ચારિત્ર્ય અને રાજનૈતિક વલણો; સામાજિક પ્રભાવ અને સમજાવટ/ઉત્તેજનની ભૂમિકા.

3. ભાવનાત્મક બુદ્ધિમતા: વિભાવના વહીવટ અને શાસનમાં તેની ઉપયોગિતા અને અમલ.

૪. માનવ મૂલ્યો નાગરીકોને મૂલ્યોનું શિક્ષણ આપવામાં પરિવાર, સમાજ અને શૈક્ષણિક મુદ્દાઓની ભૂમિકા.

૫. નીતિશાસ્ત્ર સંબંધિત બાબતો અને પડકારો- ભ્રષ્ટાચાર વિરોધી તંત્ર, લોકપાલ, લોકાયુક્ત.

૬. ઉપરોક્ત ક્રમાંકો (૧-૫)ને લગતી બાબતોના કેસ સ્ટડી.

ભારતીય અર્થતંત્ર અને આયોજન

૧. ભારતીય અર્થતંત્ર. ભારતમાં આયોજન કામગીરીનો ઉદ્દભવ અને વિકાસ. કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારોની આર્થિક કામગીરી. કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારનો આર્થિક દેખાવ. ગતિશીલતા. પડકારો. નવી પહેલો. સુધારા વગેરે. અગત્યની ઘટનાઓ. પ્રગતિ અને સામાજિક ક્ષેત્રની પહેલ. નીતિ આયોગ. હેતુઓ. રચના અને કાર્યો. સામાજિક ઓડિટ. કૃષિ. ઉદ્યોગ. ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ક્ષેત્ર અને સેવા ક્ષેત્ર.

૨. ફાઈનાન્સ અને બેન્કિંગ માટે નિયમનકારી માળખું: વિભાવના, માળખું અને ભૂમિકા. નાણાકીય નીતિ અને રાજકોષીય નીતિ.

3. ભારતીય જાહેર નાણા વ્યવસ્થા: ભારતીય વેરા પદ્ધતિ, જાહેર ખર્ચ, જાહેર દેવું, ભારતીય અર્થતંત્રમાં ખાદ્ય અને સહાય, કેન્દ્ર અને રાજ્યના રાજકોષીય સંબંધો. અર્થતંત્રના જુદા-જુદા સૂચકાંકો. જાહેર વહીવટમાં સંકળાયેલી ભારતની મહત્વપૂર્ણ સંસ્થાઓ.

૪. ગ્રામ્ય વિકાસ અને ગ્રામ્ય અર્થતંત્ર: પડકારો અને નીતિઓ. ભારતમાં રોજગાર નીતિ/યોજનાઓ

૫. બાહ્ય ક્ષેત્ર. વિદેશી વ્યાપારના વલણો, માળખું અને દિશા. બાહ્ય ક્ષેત્રમાં સુધારા. વિદેશી સંસ્થાગત રોકાણકારો (એફઆઈઆઈ) અને વિદેશી સીધું રોકાણ (એફડીઆઈ).

૬. ગુજરાતનું અર્થતંત્ર: એક અવલોકન: ભારત અને અન્ય રાજ્યોની સરખામણીએ ગુજરાતના અર્થતંત્ર, આર્થિક અને સામાજિક માળખાની વિકાસ નીતિ: ગુજરાતમાં સહકારી ચળવળ અને જીવનના સામાજિક-આર્થિક પાસાં પર તેનો પ્રભાવ.

૭. માળખું: ઉર્જા બંદરો, માર્ગ, એરપોર્ટ, રેલવે, ટેલીકોમ્યુનિકેશન, સામાજિક પ્રભાવ મૂલ્યાંકન.